

**PROGRAM KURSU SPECJALISTYCZNEGO
PODSTAWY JĘZYKA MIGOWEGO**

dla pielęgniarek i położnych

**Zatwierdził
Minister Zdrowia**

19.08. 2015

Warszawa, dnia

[Signature]
z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
PODSIEKRETARZ STANU

Cezary Cieślukowski

Warszawa 2015

PROGRAM PRZYGOTOWANY PRZEZ ZESPÓŁ PROGRAMOWY W SKŁADZIE¹

1. **mgr Marta Keler – Przewodnicząca Zespołu;** Zakład Zdrowia Matki i Dziecka Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
2. **Tomasz Smakowski** – Własna działalność gospodarcza – m.in. prowadzenie kursów językowych, tłumaczenie programów na język migowy, tłumaczenie obrad Sejmu, współpraca z mediami, w tym z Canal+ i TVP
3. **mgr Gizela Warywoda** – Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci niesłyszących Kraków, Lektor języka migowego Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

RECENZENT PROGRAMU

prof. n. hum. dr hab. Bogdan Szczepankowski – Surdopedagog, Przewodniczący Polskiej Rady Języka Migowego Warszawa

¹ Powołany Zarządzeniem Dyrektora Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych Nr 47/14 z dnia 6 lipca 2014 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Opracowania Programu Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

1. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNO-PROGRAMOWE

Rodzaj kształcenia

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Efekty kształcenia wskazane w programie kursu specjalistycznego ***Podstawy języka migowego, dla pielęgniarek i położnych*** są dla organizatora i uczestnika kształcenia obowiązkowym elementem programu. Osiągnięcie wskazanych efektów kształcenia gwarantuje, że każdy uczestnik kursu specjalistycznego będzie posiadać takie same kwalifikacje, niezależnie od miejsca ukończenia kształcenia, podmiotu organizującego kształcenie oraz systemu kształcenia.

Cel kształcenia

Osiągnięcie sprawności komunikacyjnej pielęgniarki i położnej (uczestników kursu) w kontakcie z osobą głuchą i niedosłyszącą oraz jej rodziną.

Czas trwania kształcenia

Łączna liczba godzin przeznaczonych na realizację programu kursu specjalistycznego w kontakcie z wykładowcą w I i II Module oraz w III Module z wykładowcą i native speakerem lub native signerem wynosi **125** godzin dydaktycznych, w tym:

- zajęcia teoretyczne – **15** godzin;
- ćwiczenia – **90** godzin;
- konwersatorium* – **20** godzin.

* Celem konwersatorium jest doskonalenie nabytych umiejętności porozumiewania się za pomocą języka migowego z osobą głuchą lub niedosłyszącą w obecności native signera lub native speaker.

Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, **co stanowi nie więcej niż 12 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.**

Sposób organizacji

Za przebieg i organizację kursu specjalistycznego odpowiedzialny jest organizator kształcenia.

Planując realizację kształcenia, organizator powinien:

1. Opracować regulamin organizacyjny kursu specjalistycznego, który w szczególności określa:
 - organizację;
 - zasady i sposób naboru osób;
 - prawa i obowiązki osób uczestniczących;
 - zakres obowiązków kadry dydaktycznej prowadzącej nauczanie teoretyczne i praktyczne;
 - zasady przeprowadzenia egzaminu końcowego.
2. Powołać kierownika kursu specjalistycznego, legitymującego się znajomością języka migowego.

Do zadań kierownika kursu oprócz zadań określonych w przepisach Ministra Zdrowia z tego zakresu powinno należeć:

- współdecydowanie o doborze kadry dydaktycznej;
 - przedstawienie uczestnikom kursu: celu, programu i organizacji kształcenia;
 - pomaganie w rozwiązywaniu problemów;
 - zbieranie i analizowanie opinii o przebiegu kursu.
3. Przeprowadzić postępowanie kwalifikacyjne.
 4. Powołać wykładowców posiadających kwalifikacje określone w programie kursu.
 5. Zapewnić bazę dydaktyczną do szkolenia teoretycznego, dostosowaną do liczby uczestników kursu, grup 12–15-osobowych na ćwiczeniach i konwersatoriach, sposób aranżacji sali umożliwiający ustawienie krzeseł w półkolu. Specyfika kursu wymaga szczegółowej koncentracji uwagi, dlatego w celu optymalizacji efektów kształcenia nie należy przekraczać 6 godzin wykładów/ćwiczeń/konwersatoriów dziennie.
Ćwiczenia z daktylografii powinny poprzedzać ćwiczenia/konwersatoria z ideografią.
 6. Zapewnić środki dydaktyczne, o których mowa w programie poszczególnych modułów.
 7. Posiadać wewnętrzny system monitorowania jakości kształcenia.

Sposób sprawdzania efektów kształcenia

W toku realizacji programu przewiduje się ocenianie:

1. Bieżące – rozumiane jako zaliczanie poszczególnych modułów (sprawdzenie stopnia opanowania wiedzy i umiejętności będących przedmiotem nauczania teoretycznego i praktycznego).
2. Końcowe – zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) kurs specjalistyczny kończy się egzaminem teoretycznym, przeprowadzonym w formie pisemnej lub ustnej albo egzaminem praktycznym.
Rodzaj egzaminu i formę egzaminu teoretycznego ustala organizator kształcenia z uwzględnieniem zakresu, w jakim prowadzony jest kurs specjalistyczny.

2. OGÓLNE EFEKTY KSZTAŁCENIA

Zaświadczenie o ukończeniu kursu specjalistycznego *Podstawy języka migowego* otrzymuje pielęgniarka, położna która:

1) w zakresie wiedzy posiada:

- informację na temat głuchoty i niedosłuchu, funkcjonowania osób głuchych i niedosłyszących w społeczeństwie, trudności w kontaktowaniu się z otoczeniem, specyfiki w komunikowaniu się oraz znajomość aktów prawnych wymaganych programem kształcenia;

2) w zakresie umiejętności potrafi:

- poprowadzić rozmowę z osobą głuchą i niedosłyszącą, posługując się znakami migowymi odpowiednio do potrzeb i możliwości rozmówcy,
- wyjaśnić za pomocą języka migowego sytuację zdrowotną zarówno osobie głuchej lub niedosłyszącej, jak również przekazać informację rodzinie,
- komunikować się w SJM (System Językowo-Migowy) i PJM (Polski Język Migowy) z osobą głuchą lub niedosłyszącą i jej rodziną;

3) w zakresie kompetencji społecznych:

- szanuje godność i autonomię pacjenta bez względu na jego wiek, płeć, niepełnosprawność, orientację seksualną oraz pochodzenie narodowe i etniczne,
- wykazuje empatię i troskę o potrzeby osób głuchych i niedosłyszących związane ze specyfiką środowiska tych osób, jest otwarta na pomoc w komunikowaniu się, respektuje Kulturę Głuchych.

3. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA

W zakresie wiedzy uczestnik kursu:

- W1. opisuje budowę anatomiczną i funkcjonowanie narządu słuchu;
- W2. wymienia przyczyny głuchoty i niedosłuchu;
- W3. przeprowadza klasyfikację uszkodzenia słuchu i jego konsekwencje w zakresie komunikacji społecznej, emocjonalnej i możliwości dydaktycznych;
- W4. przedstawia skalę zjawiska;
- W5. wymienia rodzaje protez narządu słuchu z uwzględnieniem umiejętności utrzymania ich w sprawności;
- W6. opisuje możliwości techniczne wspomagające kontakt z osobą niesłyszącą;
- W7. przytacza sposoby i warunki optymalnej komunikacji migowej;
- W8. prezentuje sposoby rewalidacji logopedycznej i edukacyjnej;
- W9. przybliża Kulturę Głuchych oraz przekrój historyczny użycia języka migowego i jego wpływ na dzisiejsze problemy środowiska osób głuchych i niedosłyszących;
- W10. omawia głuchotę jako ograniczenie percepcyjne, komunikacyjne i wpływ tych ograniczeń na funkcjonowanie;
- W11. wymienia organizacje działające na rzecz osób z uszkodzonym słuchem;
- W12. przedstawia przepisy prawne w kontekście potrzeb i oczekiwań osób głuchych i niedosłyszących;
- W13. określa etykę tłumacza języka migowego;
- W14. wyjaśnia różnicę między SJM – Systemem Językowo-Migowym zgodnym z gramatyką języka polskiego, a PJM – Polskim Językiem Migowym zgodnym ze składnią używaną przez osoby głuche;
- W15. opisuje ćwiczenia sprawnościowe dłoni – przygotowujące do nauki języka migowego;
- W16. definiuje pojęcia: gramatyka twarzy, linia czasu, kierunkowość znaku;
- W17. omawia podstawowe zasady komunikacji z osobami głuchymi oraz niedosłyszącymi;
- W18. omawia sposoby nawiązywania kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszącą;
- W19. przedstawia zasady użycia znaków daktylograficznych;
- W20. podaje znaki daktylograficzne statyczne;
- W21. podaje znaki daktylograficzne dynamiczne;
- W22. podaje znaki polskich liter i digrafów;
- W23. podaje znaki liczbowe główne w przedziale 0–milion;
- W24. podaje znaki liczbowe porządkowe od 1 do 9;
- W25. omawia stan rodzinny, płeć, adres zamieszkania, pracę;
- W26. charakteryzuje podstawowe słownictwo migowe niezbędne do zebrania wywiadu;
- W27. wymienia znaki migowe określające objawy chorobowe: krwotok, omdlenie, zawroty głowy, wymioty, bóle brzucha;
- W28. omawia w języku migowym przygotowanie do badania lekarskiego;
- W29. podaje w języku migowym podstawowe parametry życiowe: ciśnienie tętnicze krwi, tętno, temperatura;
- W30. omawia w języku migowym zasady przeprowadzenia wywiadu w kierunku ciąży, jej ustalenie; elementy anatomii;
- W31. podaje przyczyny głuchoty, rodzaje protezowania;
- W32. charakteryzuje w języku migowym samopoczucie; objawy: grypy, anginy, zapalenia płuc;
- W33. podaje podstawowe słownictwo migowe związane z: przyjęciem i pobytem w szpitalu, badaniami przed przyjęciem do szpitala, informacjami w trakcie pobytu w szpitalu i zaleceniami poszpitalnymi, realizacją recepty w aptece;

- W34. omawia w języku migowym planowanie i przygotowanie do zabiegu/operacji; czynności pielęgniarskie: zmiana opatrunku, dawkowanie i podawanie leków;
- W35. omawia podstawowe słownictwo migowe związane ze: zdrową dietą, posiłkami, pragnieniem, łaknieniem;
- W36. podaje znaki migowe określające przybory toaletowe potrzebne do wykonania czynności higienicznych: mycie, kąpiel; wygląd zewnętrzny: czysto, brudno, bałagan;
- W37. omawia w języku migowym szkodliwość dla zdrowia: palenia papierosów i picia alkoholu; stosowania nieprawidłowej diety;
- W38. wymienia w języku migowym pory dnia; dni tygodnia; dawno: tydzień, dwa, trzy tygodnie temu, rok/lata;
- W39. omawia w języku migowym stan cywilny pacjentki/pacjenta, orzeczenie o niepełnosprawności, rodzaj i stopień niepełnosprawności;
- W40. omawia w języku migowym rejestrację i powód przybycia do przychodni/szpitala, przyjęcie na oddział; problemy zdrowotne, niepokojące objawy, rodzaj ubezpieczenia;
- W41. podaje słownictwo migowe związane z nową sytuacją w życiu osoby głuchej lub niedosłyszającej: lokalizację przychodni, szpitala, oddziału, kondygnację, numer sali, elementy wyposażenia sali szpitalnej;
- W42. omawia w języku migowym pobyt na oddziale, pion higieniczny oddziału: wyposażenie, czynności higieniczne; zabiegi pielęgniarskie;
- W43. podaje słownictwo migowe związane z anatomią człowieka;
- W44. charakteryzuje w języku migowym podstawowe choroby, ich objawy, leczenie i rehabilitację;
- W45. wymienia znaki migowe określające podstawowy sprzęt medyczny i rehabilitacyjny;
- W46. omawia w języku migowym stan psychiczny, emocje, zachowanie pacjenta/pacjentki;
- W47. podaje znaki migowe określające szkodliwość dla zdrowia osób uzależnionych od narkotyków;
- W48. omawia w języku migowym najczęstsze wypadki komunikacyjne;
- W49. wymienia znaki migowe określające produkty żywnościowe;
- W50. opisuje w języku migowym elementy ubrania: bieliznę oraz sezonową odzież wierzchnią;
- W51. wymienia znaki migowe określające nazwy miesięcy, czasu: sekunda, minuta, godzina.

W zakresie umiejętności uczestnik kursu potrafi:

- U1. przewidzieć zakres problemów komunikacyjnych w kontakcie z osobą głuchą, niedosłyszającą oraz jej rodziną;
- U2. dostosować pomoc w tłumaczeniu do możliwości komunikacyjnych konkretnej osoby;
- U3. pomóc utrzymać w sprawności aparaty słuchowe i implanty;
- U4. wykorzystać istniejące możliwości techniczne do nawiązania i podtrzymania rozmowy z osobą głuchą lub niedosłyszającą;
- U5. rozróżnić, którym językiem migowym posługuje się osoba głucha lub niedosłyszająca;
- U6. polecić osobie głuchej lub niedosłyszającej organizację mogącą udzielić jej pomocy;
- U7. zachować się w trakcie tłumaczenia zgodnie z etyką tłumacza;
- U8. przedstawić i zinterpretować przepisy prawa dotyczące potrzeb osób niepełnosprawnych;
- U9. znaleźć odpowiednie warunki do rozpoczęcia komunikacji migowej;
- U10. przygotować dłonie do przekazywania znaków ideograficznych, daktylograficznych i liczebników, poprzez odpowiednią gimnastykę dłoni i palców;
- U11. posługiwać się znakami niemanualnymi;
- U12. dobierać odpowiedni system komunikacji na podstawie obserwacji osoby migającej;
- U13. wykorzystywać gramatykę twarzy;
- U14. wykorzystywać topografię języka migowego;
- U15. przekazać treść opartą na przestrzenności i „linii czasu”;

- U16. wykorzystywać znaki kierunkowe i lokalizujące;
- U17. wybrać miejsce dla skutecznej komunikacji;
- U18. zwrócić na siebie uwagę osoby potrzebującej tłumacza;
- U19. nawiązać kontakt z osobą głuchą lub niedosłyszącą;
- U20. prowadzić prostą rozmowę opierając się na znakach daktylograficznych;
- U21. posługiwać się liczebnikami głównymi w przedziale 0–milion;
- U22. użyć odpowiedniego liczebnika porządkowego;
- U23. zebrać informacje o pacjentce/pacjencie: płci, adresie zamieszkania, pracy, przyczynie problemów komunikacyjnych;
- U24. ustalić stan rodzinny, zapytać o rodziców, dzieci, współmałżonka;
- U25. poinformować o umieszczeniu w szpitalu, pobycie, wypisie ze szpitala oraz zaleceniach poszpitalnych;
- U26. dowiedzieć się, kogo informować, kogo wezwać do szpitala, kogo zawiadomić;
- U27. zebrać wywiad wstępny u pacjentki/pacjenta głuchego lub niedosłyszącego;
- U28. ustalić lub wykluczyć główne objawy chorobowe;
- U29. poinformować o badaniu lekarskim i przygotować do niego pacjentkę/pacjenta głuchego lub niedosłyszącego;
- U30. przeprowadzić podstawowe pomiary: temperaturę ciała, ciśnienie tętnicze krwi, wagę, i podać pacjentce/pacjentowi głuchemu lub niedosłyszącemu ich wyniki;
- U31. zebrać wywiad w kierunku ewentualnej ciąży pacjentki;
- U32. rozmawiać z chora/chorym o jego głuchocie: od kiedy nie słyszy, z jakiego powodu, jakie aparaty słuchowe nosi, w jaki sposób chce komunikować się z personelem;
- U33. zapytać o samopoczucie;
- U34. Wskazać, jakie badania podstawowe pacjentka/pacjent musi wykonać przed przyjęciem do szpitala lub w trakcie pobytu;
- U35. udzielić informacji na temat planowanej operacji, rozwiązać ewentualne wątpliwości pacjentki/ta i jej/jego niepokój;
- U36. podać podstawowe informacje w przypadku umieszczenia chorej/ego na oddziale: wskazać łóżko, szafkę, określić przewidywany czas pobytu;
- U37. Wyjaśnić, jak należy przyjmować leki, wskazać aptekę, uprzedzić, jaki może być koszt przepisanych leków;
- U38. rozmawiać z pacjentką/pacjentem o gojeniu ran, potrzebie wykonania opatrunku, masażu;
- U39. Ustalić, czy pacjentka/pacjent jest głodna/y, co chciałaby/chciałby zjeść, poinformować, co może zjeść;
- U40. informować o posiłkach w szpitalu, co pacjentka/pacjent otrzyma na śniadanie, obiad, kolację;
- U41. zaproponować pacjentce/pacjentowi skorzystanie z toalety, łazienki, zapytać, czy ma przybory toaletowe;
- U42. opisać wygląd osoby, pomieszczenia;
- U43. poinformować pacjentkę/pacjenta, że może wstać z łóżka, pospacerować, musi się położyć;
- U44. przedstawić potrzebę zmiany trybu życia po powrocie ze szpitala, zmiany diety;
- U45. wygłosić pogadankę na temat szkodliwości palenia tytoniu, picia alkoholu, brania narkotyków;
- U46. określić termin badania, przyjęcia na oddział, wypisu ze szpitala;
- U47. pozyskać dane osobowe pacjentki/pacjenta, miejsce i datę urodzenia, stan cywilny, rodzaj i stopień niepełnosprawności;
- U48. omówić dokumenty: dowód osobisty, legitymację ubezpieczeniową, orzeczenie o niepełnosprawności;

- U49. poinformować pacjentkę/pacjenta głuchego lub niedosłyszącego o przyjęciu do szpitala, zarejestrowaniu do lekarza;
- U50. podać informacje topograficzne: gdzie znajduje się oddział, przychodnia, podanie kondygnacji, numeru sali;
- U51. przeprowadzić wywiad, zadać szczegółowe pytania o powód przybycia, problemy zdrowotne, dolegliwości;
- U52. poinformować głuchą lub niedosłyszącą pacjentkę/pacjenta o regulaminie szpitalnym, prawach pacjenta, wyposażeniu oddziału, metodach leczenia;
- U53. zapewnić o opiece i trosce ze strony personelu;
- U54. zapoznać z warunkami dbania o higienę osobistą, wskazać łazienkę;
- U55. nazywać części ciała w rozmowie o dolegliwościach, czynnościach pielęgnacyjnych, dbaniu o higienę pacjentki/pacjenta;
- U56. udzielić potrzebnych informacji o chorobach i ich objawach;
- U57. rozmawiać z pacjentką/pacjentem głuchym lub niedosłyszącym lub jej/jego rodziną o procesie leczenia i rehabilitacji;
- U58. nazywać stany emocjonalne, odczucia, zachowanie pacjentki/pacjenta głuchej lub niedosłyszącej, jej/jego rodziny;
- U59. posługiwać się ideogramami sprzętów medycznych i rehabilitacyjnych;
- U60. ustalić okoliczności wypadku, w którym uczestniczyła osoba głucha lub niedosłysząca;
- U61. omówić sposób żywienia, szczegóły diety, upodobania żywieniowe;
- U62. nazywać elementy odzieży;
- U63. określać chronologię zdarzeń.

W zakresie kompetencji społecznych:

- K1. szanuje godność i autonomię osób głuchych i niedosłyszących;
- K2. zna i respektuje pojęcie Kultury Głuchych;
- K3. systematycznie kształtuje swoje umiejętności porozumiewania się z osobami głuchymi i niedosłyszącymi, dążąc do profesjonalizmu;
- K4. przejawia empatię w relacji z osobą głuchą i niedosłyszącą oraz z jej rodziną;
- K5. wzbudza zaufanie, poczucie zrozumienia umiejętnością nawiązania kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszącą;
- K6. dba o komfort psychiczny pacjenta głuchego, niedosłyszącego, niweluje lęk i wyizolowanie;
- K7. jest otwarta na pomoc w zakresie komunikacji, potrafi wyjaśnić sytuację zarówno osobie głuchej lub niedosłyszącej, jak również przekazać informację rodzinie;
- K8. wykazuje troskę o potrzeby osób głuchych i niedosłyszących związaną ze specyfiką środowiska tych osób;
- K9. rozwija umiejętność komunikacji z osobą posługującą się językiem migowym;
- K10. doskonali umiejętność podstawowego tłumaczenia na język migowy oraz z języka migowego.

4 PLAN NAUCZANIA

Lp.	Nazwa modułu	Liczba godzin teorii	Liczba godzin ćwiczeń	Liczba godzin konwersatorium*	Miejsce realizacji	Łączna liczba godzin kontaktowych
I	Głuchota, niedosłuch, podstawy komunikowania się	15	–	–	Sala wykładowa	15
II	Daktylografia – alfabet palcowy i znaki liczb	–	10	–	Sala ćwiczeń	10
III	Ideografia część I i II	–	80	20	Sala ćwiczeń	100
Łącznie		15	90	20		125*

* Konwersatorium prowadzone w obecności native signera lub native speaker.

** Organizator kształcenia w porozumieniu z kierownikiem kursu, ma prawo dokonać modyfikacji czasu trwania zajęć teoretycznych. Oznacza to, że 90% łącznej liczby godzin przeznaczonych na realizację programu nie podlega zmianie. Wskazane 10%, co stanowi nie więcej niż 12 godzin, może być wykorzystane na samokształcenie.

5. MODUŁY KSZTAŁCENIA**5.1. MODUŁ I**

Nazwa modułu	ĞŁUCHOTA, NIEDOSŁUCH, PODSTAWY KOMUNIKOWANIA SIĘ
Cel kształcenia	Celem modułu jest zapoznanie uczestników kursu specjalistycznego z pojęciami głuchoty i niedosłuchu, wprowadzenie w problematykę komunikowania się z osobami głuchymi i niedosłyszącymi
Efekty kształcenia dla modułu	W wyniku kształcenia uczestnik kursu: W zakresie wiedzy: W1. opisuje budowę anatomiczną i funkcjonowanie narządu słuchu; W2. wymienia przyczyny głuchoty i niedosłuchu; W3. przeprowadza klasyfikację uszkodzenia słuchu i jego konsekwencje w zakresie komunikacji społecznej, emocjonalnej i możliwości dydaktycznych; W4. przedstawia skalę zjawiska; W5. wymienia rodzaje protez narządu słuchu z uwzględnieniem umiejętności utrzymania ich w sprawności; W6. opisuje możliwości techniczne wspomagające kontakt z osobą niesłyszącą; W7. przytacza sposoby i warunki optymalnej komunikacji migowej; W8. prezentuje sposoby rewalidacji logopedycznej i edukacyjnej; W9. przybliŹa Kulturę Głuchych oraz przekrój historyczny uŹycia języka migowego i jego wpływ na dzisiejsze problemy środowiska osób głuchych i niedosłyszących; W10. omawia głuchotę jako ograniczenie percepcyjne, komunikacyjne i wpływ tych ograniczeń na funkcjonowanie; W11. wymienia organizacje działające na rzecz osób z uszkodzonym słuchem; W12. przedstawia przepisy prawne w kontekście potrzeb i oczekiwań osób głuchych i niedosłyszących; W13. określa etykę tłumacza języka migowego; W14. wyjaśnia różnicę między SJM – Systemem Językowo-Migowym zgodnym z gramatyką języka polskiego, a PJM – Polskim Językiem Migowym zgodnym ze składnią uŹywaną przez osoby głuche; W15. opisuje ćwiczenia sprawnościowe dłoni – przygotowujące do nauki języka migowego; W16. definiuje pojęcia: gramatyka twarzy, linia czasu, kierunkowość znaku; W17. omawia podstawowe zasady komunikacji z osobami głuchymi oraz niedosłyszącymi;

	W18. omawia sposoby nawiązywania kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszącą; W19. przedstawia zasady użycia znaków daktylograficznych. W zakresie umiejętności potrafi: U1. przewidzieć zakres problemów komunikacyjnych w kontakcie z osobą głuchą, niedosłyszącą oraz jej rodziną; U2. dostosować pomoc w tłumaczeniu do możliwości komunikacyjnych konkretnej osoby; U3. pomóc utrzymać w sprawności aparaty słuchowe i implanty; U4. wykorzystać istniejące możliwości techniczne do nawiązania i podtrzymania rozmowy z osobą głuchą lub niedosłyszącą; U5. rozróżnić, którym językiem migowym posługuje się osoba głucha lub niedosłysząca; U6. polecić osobie głuchej lub niedosłyszącej organizacje mogące udzielić jej pomocy; U7. zachować się w trakcie tłumaczenia zgodnie z etyką tłumacza; U8. przedstawić i zinterpretować przepisy prawa dotyczące potrzeb osób niepełnosprawnych; U9. znaleźć odpowiednie warunki do rozpoczęcia komunikacji migowej; U10. przygotować dłonie do przekazywania znaków ideograficznych, daktylograficznych i liczebników; U11. posługiwać się znakami niemanualnymi; U12. dobrać odpowiedni system komunikacji na podstawie obserwacji osoby migającej; U13. wykorzystywać gramatykę twarzy; U14. wykorzystywać topografię języka migowego; U15. przekazać treść opartą na przestrzenności i „linii czasu”; U16. wykorzystywać znaki kierunkowe i lokalizujące; U17. wybrać miejsce dla skutecznej komunikacji; U18. zwrócić na siebie uwagę osoby potrzebującej tłumacza; U19. nawiązać kontakt z osobą głuchą lub niedosłyszącą. W zakresie kompetencji społecznych: K1. szanuje godność i autonomię osób głuchych i niedosłyszących; K2. zna i respektuje pojęcie Kultury Głuchych; K3. systematycznie kształtuje swoje umiejętności porozumiewania się z osobami głuchymi i niedosłyszącymi, dążąc do profesjonalizmu; K4. przejawia empatię w relacji z osobą głuchą i niedosłyszącą oraz z jej rodziną;
--	---

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

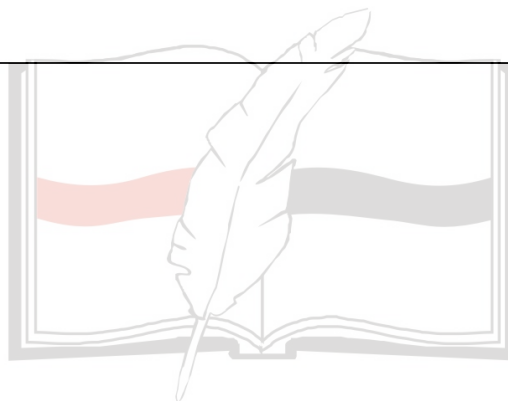
	K5. wzbudza zaufanie, poczucie zrozumienia umiejętnością nawiązania kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszającą; K6. dba o komfort psychiczny pacjenta głuchego, niedosłyszającego, niweluje lęk i wyizolowanie; K7. jest otwarty na pomoc w zakresie komunikacji, potrafi wyjaśnić sytuację zarówno osobie głuchej lub niedosłyszającej, jak również przekazać informację rodzinie; K8. wykazuje troskę o potrzeby osób głuchych i niedosłyszających związane ze specyfiką środowiska tych osób.
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcami mogą być osoby spełniające poniższe warunki: 1. potwierdzone ukończenie kursu lub studiów podyplomowych PJM oraz co najmniej 3. stopnia kursu SJM dla nauczycieli; 2. kwalifikacje pedagogiczne (pożądane surdopedagogiczne) lub potwierdzone minimum 1000 godzin prowadzonych kursów języka migowego (SJM, PJM) w okresie ostatnich 15 lat; 3. współpraca z organizacją zrzeszającą osoby głuche i niedosłyszające
Wymagania wstępne	–
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Wykłady – 15 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 15 godz. Praca własna uczestnika kursu: 15 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu Łączny nakład pracy uczestnika kursu: 30 godz.
Stosowane metody dydaktyczne	Wykład, prezentacja w Power point, instruktaż, opis i pokaz, ćwiczenia dłoni, obserwacja, dyskusja.
Stosowane środki dydaktyczne	Prezentacja, projektor multimedialny, komputer/laptop, ekran.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia	Test jednokrotnego wyboru, oraz pytania otwarte podsumowujące wiadomości zawarte w wykładach. Warunek zaliczenia testu: uzyskanie minimum 70% pozytywnych odpowiedzi.

modułu	
Treści modułu kształcenia	1. Głuchota, przyczyny, klasyfikacja, podstawowe zasady komunikacji (2 godz.) • budowa i funkcjonowanie narządu słuchu; • pojęcie głuchoty, niedosłuchu – zasady użycia tych pojęć w praktyce; • klasyfikacja; • warunki skutecznej komunikacji (zachowanie kontaktu wzrokowego, sposób zwracania uwagi/wołania osoby niesłyszącej, sposób ustawienia względem siebie). 2. Konsekwencje uszkodzenia słuchu, komunikacja społeczna, emocjonalna i możliwości dydaktyczne (3 godz.) • klasyfikacja uszkodzenia słuchu (ubytek wyrażony w decybelach, stopień uszkodzenia i niepełnosprawności na podstawie wielkości ubytku słuchu); • postrzeganie osób niesłyszących w społeczeństwie (fakty i mity); • bariery komunikacyjne w kontakcie z osobami z uszkodzonym słuchem; • rozwój emocjonalny dziecka niesłyszącego; • wyrażanie emocji, potrzeb i pragnień przez osoby niesłyszące; • różnice w nauczaniu dzieci słyszących i niesłyszących; • wpływ różnicy na późniejsze lata życia; • przystosowanie do wykonywania zawodu; • dalsza edukacja i rozwój osobisty osób z uszkodzonym słuchem; • skala zjawiska – ujęcie liczbowe w skali Polski, Europy i świata. 3. Rodzaje oprotezowania (1 godz.) • aparaty słuchowe – budowa, sposób działania, wpływ aparatu słuchowego na jakość i poprawę słyszenia, konserwacja i wymiana baterii w aparacie słuchowym; • implanty ślimakowe – omówienie sposobu działania implantu ślimakowego, podstawa medyczna do przeprowadzenia tego zabiegu, wpływ implantu na jakość i poprawę słyszenia, konserwacja implantu ślimakowego, implanty Retro X, implanty BAHA, implanty ucha środkowego, implanty pniowe. Innego rodzaju oprzyrządowanie stosowane przez osoby z uszkodzonym słuchem (systemy FM, streamery, budziki świetlne i wibracyjne);

	• wady i zalety wymienionych sposobów protezowania słuchu. 4. Rewalidacja (1,5 godz.) • wsparcie ze strony lekarza, pielęgniarki, położnej, pedagoga i psychologa; • wczesna diagnoza i współdziałanie domu rodzinnego; • rozwój postrzegania wrażenia i wzroku, wibracji i zmysłu kinestetycznego; • pomoc wczesnoszkolna; • rewalidacja młodzieży i osób dorosłych. 5. SJM (System Języka Migowego) i PJM (Polski Język Migowy) (2 godz.) • geneza powstania obu sposobów komunikowania się osób głuchych i niedosłyszących; • historyczne uwarunkowania użycia SJM oraz PJM; • fakty i mity dotyczące SJM i PJM; • uwarunkowania rodzinne, edukacyjne, społeczne, zawodowe oraz ideologiczne użycia SJM i PJM; • liczba użytkowników obu języków na terenie Polski; • wpływ użycia SJM i PJM, na rozwój i zaangażowanie w Kulturę Głuchych. 6. Przepisy prawa, zasady współpracy z osobami głuchymi i niedosłyszącymi (1,5 godz.) • ustawa o języku migowym; • ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych; • rozporządzenie ministra sprawiedliwości w sprawie tłumaczy biegłych języka migowego; • zasada poufności; • organizacje zrzeszające osoby niesłyszące z podziałem na charakterystykę działalności na terenie Polski. 7. Wykorzystanie nowych technologii w kontaktach z osobami z uszkodzonym słuchem (1 godz.) • tłumacze online; • kontakt przez internet (Oovoo, Skype, Camfrog); • wideorozmowy przez telefony komórkowe; • aplikacje do smartfonów, słowniki, tłumacze; • awatary z językiem migowym. 8. Przygotowanie dłoni do nauki języka migowego – podstawowe układy dłoni (1 godz.) 9. Podstawowe zasady komunikacji z osobami głuchymi oraz niedosłyszącymi (1 godz.)
--	---

	• środowisko do komunikacji w języku migowym; • tło niezbędne w komunikacji; • wybór miejsca; • znaki i gesty niewskazane w komunikacji z osobami niesłyszącymi. 10. Nawiązywanie kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszącą (1 godz.) • sposoby zwracania na siebie uwagi osobom niesłyszącym; • rola prozodiów językowych w kontakcie z osobami głuchymi i niedosłyszącymi; • wspieranie się fonogestami i metodami oralnymi w komunikacji; • przywitanie się z osobą głuchą i niedosłyszącą; • ćwiczenia z poznanego materiału.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	Literatura podstawowa: 1. Szczepankowski B.: <i>Niesłyszący – Głusi – Głuchoniemi. Wyrównywanie szans</i>. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 1999 2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (na podstawie Dz. U. z 2011 nr 209, poz. 1243) Literatura uzupełniająca: 1. Prillwitz S.: <i>Język, komunikacja i zdolności poznawcze niesłyszących</i> (tłum. Duliński T.). Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 1996 2. Zaborniak-Sobczak M.: <i>Osoby z wadą słuchu wobec wybranych problemów integracji psychospołecznej</i>. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009 3. Woźnicka E. (red.): <i>Tożsamość społeczno-kulturowa głuchych</i>. Polski Związek Głuchych Oddział Łódzki, Łódź 2007 4. Périer O.: <i>Dziecko z uszkodzonym narządem słuchu. Aspekty medyczne, wychowawcze, socjologiczne i psychologiczne</i> (tłum. Gałkowski T.). Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1992 5. Hoffman B.: <i>Rewalidacja niesłyszących. Podstawy postępowania pedagogicznego</i>. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979 6. Hendzel J.K.: <i>Słownik polskiego języka migowego</i>. Wydawnictwo RAKIEL, Olsztyn 2000 7. Sacks O.: <i>Zobaczyć głos. Podróż do świata cisy</i> (tłum. Małaczyński A.). Zysk i S-ka, Poznań 2012

	8. Grzesiak I.: <i>Strukturalna klasyfikacja i systematyzacja znaków Polskiego Języka Migowego dla potrzeb leksykografii dwujęzycznej</i>. Fundacja na rzecz Osób Głuchych i Języka Migowego, Olsztyn 2007 9. Tomaszewski P., Rosik P.: <i>Sygnały niemanualne a zdania pojedyncze w Polskim Języku Migowym: Gramatyka twarzy. Poradnik Językowy</i>. Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2007, z. 1, s. 33–49 10. Tomaszewski P., Rosik P.: <i>Sygnały niemanualne a zdania złożone w Polskim Języku Migowym: Gramatyka twarzy. Poradnik Językowy</i>. Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2007, z. 2, s. 64–80 11. Tomaszewski P.: <i>Polski język migowy – mity i fakty. Poradnik Językowy</i>. Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2004, z. 6, s. 59–72
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.2. MODUŁ II

Nazwa modułu	DAKTYLOGRAFIA – ALFABET PALCOWY I ZNAKI LICZB
Cel kształcenia	Celem modułu jest zapoznanie uczestników kursu specjalistycznego ze sposobem porozumiewania się z osobą głuchą i niedosłyszącą za pomocą polskiego alfabetu palcowego (daktylografią) oraz wykorzystanie liczebników w komunikacji społecznej.
Efekty kształcenia dla modułu	W wyniku kształcenia uczestnik kursu: W zakresie wiedzy: W20. podaje znaki daktylograficzne statyczne; W21. podaje znaki daktylograficzne dynamiczne; W22. podaje znaki polskich liter i digrafów; W23. podaje znaki liczbowe główne w przedziale 0–milion; W24. podaje znaki liczbowe porządkowe od 1 do 9. W zakresie umiejętności potrafi: U20. prowadzić prostą rozmowę opierając się na znakach daktylograficznych; U21. posługiwać się liczebnikami głównymi w przedziale 0–milion; U22. użyć odpowiedniego liczebnika porządkowego. W zakresie kompetencji społecznych: K1. szanuje godność i autonomię osób głuchych i niedosłyszących; K2. zna i respektuje pojęcie Kultury Głuchych; K3. systematycznie kształtuje swoje umiejętności porozumiewania się z osobami głuchymi i niedosłyszącymi, dążąc do profesjonalizmu; K4. przejawia empatię w relacji z osobą głuchą i niedosłyszącą oraz z jej rodziną; K5. wzbudza zaufanie, poczucie zrozumienia umiejętnościami nawiązania kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszącą; K6. dba o komfort psychiczny pacjenta głuchego, niedosłyszącego, niweluje lęk i wyizolowanie; K7. jest otwarta na pomoc w zakresie komunikacji, potrafi wyjaśnić sytuację zarówno osobie głuchej lub niedosłyszącej, jak również przekazać informację rodzinie; K8. wykazuje troskę o potrzeby osób głuchych i niedosłyszących związaną ze specyfiką środowiska tych osób

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcami mogą być osoby spełniające poniższe warunki: 1. potwierdzone ukończenie kursu lub studiów podyplomowych PJM oraz co najmniej 3. stopnia kursu SJM dla nauczycieli; 2. kwalifikacje pedagogiczne (pożądane surdopedagogiczne) lub potwierdzone minimum 1000 godzin prowadzonych kursów języka migowego (SJM, PJM) w okresie ostatnich 15 lat; 3. współpraca z organizacją zrzeszającą osoby głuche i niedosłyszające
Wymagania wstępne	Zaliczenie Modułu I
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Ćwiczenia – 10 godz.
Nakład pracy uczestnika kursu	Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 10 godz. Praca własna uczestnika kursu: 15 godz. • przygotowanie się do ćwiczeń – 5 godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 10 godz. Łączny nakład pracy uczestnika kursu: 25 godz.
Stosowane metody dydaktyczne	Pokaz, obserwacja, ćwiczenia w parach oraz w grupie, scenki rodzajowe, symulacja możliwych zachowań i sytuacji.
Stosowane środki dydaktyczne	Prezentacja Power point na nośniku, projektor multimedialny, komputer/laptop, ekran, podręczniki, tablice.
Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Kontrola praktyczna bieżąca – pokaz umiejętności indywidualny i w parach ze znajomości alfabetu palcowego, liczebników głównych i porządkowych, dialog tematyczny. Warunki zaliczenia: losowanie zestawu pięciu wyrazów (rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki) i pięciu liczebników głównych lub porządkowych do przekazania za pomocą znaków daktylograficznych, można uzyskać maksymalnie 10 punktów, 1 punkt za każdy poprawnie przekazany znak, minimalna ilość punktów do zaliczenia modułu – 7.

Treści modułu kształcenia	1. Znaki daktylograficzne – litery i digrafy (7 godz.) • znaki daktylograficzne statyczne; • znaki daktylograficzne dynamiczne; • znaki daktylograficzne polskich liter; • ćwiczenia daktylograficzne indywidualne i w grupie. 2. Znaki daktylograficzne – liczebniki główne w przedziale 0–milionu oraz liczebniki porządkowe od 0 do 9 (3 godz.) • poznanie zasady ułożenia dłoni przy nauce znaków liczbowych; • nauka znaków liczbowych 0–milionu; • nauka znaków przy użyciu jednej ręki; • ćwiczenia z użyciem znaków liczebników głównych i porządkowych.
Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	Literatura podstawowa: 1. Szczepankowski B., Koncewicz D.: <i>Język migowy w terapii</i>. Wyższa Szkoła Pedagogiczna/ Edukacyjna Grupa Projektowa, Łódź 2008 Literatura uzupełniająca: 1. Szczepankowski B.: <i>Podstawy języka migowego</i>. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 1994 2. Kosiba O., Grenda P.: <i>Leksykon języka migowego</i>. Wydawnictwo Silentium, Bogatynia 2011 3. Hendzel J.K.: <i>Słownik polskiego języka migowego</i>. Wydawnictwo RAKIEL, Olsztyn 2000 4. Szczepankowski B., Kossakowska B., Wasilewska T.M.: <i>Język migany pierwsze kroki. Podręcznik dla rodziców i nauczycieli</i>. Wydawnictwo Infopress, Olsztyn 2009
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

5.3. MODUŁ III

Nazwa modułu	IDEOGRAFIA CZĘŚĆ I i II
Cel kształcenia	Celem modułu jest osiągnięcie sprawności komunikacyjnej w SJM i PJM w kontakcie z osobą głuchą i niedosłyszającą.
Efekty kształcenia dla modułu	W wyniku kształcenia uczestnik kursu za pomocą znaków ideograficznych: W zakresie wiedzy: Część I: W25. omawia stan rodzinny, płeć, adres zamieszkania, pracę; W26. charakteryzuje podstawowe słownictwo migowe niezbędne do zebrania wywiadu; W27. wymienia znaki migowe określające objawy chorobowe: krwotok, omdlenie, zawroty głowy, wymioty, bóle brzucha; W28. omawia w języku migowym przygotowanie osoby głuchej lub niedosłyszającej do badania lekarskiego; W29. podaje w języku migowym podstawowe parametry życiowe: ciśnienie, tętno, temperatura; W30. omawia w języku migowym zasady przeprowadzenia wywiadu w kierunku ciąży, jej ustalenie; elementy anatomii; W31. podaje przyczyny głuchoty, rodzaje protezowania; W32. charakteryzuje w języku migowym samopoczucie; objawy: grypy, anginy, zapalenia płuc; W33. podaje podstawowe słownictwo migowe związane z: przyjęciem i pobytem w szpitalu, badaniami przed przyjęciem do szpitala, informacjami w trakcie pobytu w szpitalu i zaleceniami poszpitalnymi, realizacją recepty w aptece; W34. omawia w języku migowym planowanie i przygotowanie do zabiegu/operacji; czynności pielęgniarские: zmiana opatrunku, dawkowanie i podawanie leków; W35. omawia podstawowe słownictwo migowe związane ze: zdrową dietą, posiłkami, pragnieniem, łaknieniem; W36. podaje znaki migowe określające przybory toaletowe potrzebne do wykonania czynności higienicznych: mycie, kąpiel; wygląd zewnętrzny: czysto, brudno, bałagan; W37. omawia w języku migowym szkodliwość dla zdrowia: palenia papierosów i picia alkoholu; stosowania nieprawidłowej diety; W38. wymienia w języku migowym pory dnia; dni tygodnia; dawno: tydzień, dwa, trzy tygodnie temu, rok/lata

	Część II: W39. omawia w języku migowym stan cywilny pacjentki/pacjenta, orzeczenie o niepełnosprawności, rodzaj i stopień niepełnosprawności; W40. omawia w języku migowym rejestrację i powód przybycia do przychodni/szpitala, przyjęcie na oddział; problemy zdrowotne, niepokojące objawy, rodzaj ubezpieczenia; W41. podaje słownictwo migowe związane z nową sytuacją w życiu osoby głuchej lub niedosłyszącej: lokalizację przychodni, szpitala, oddziału, kondygnację, numer sali, elementy wyposażenia sali szpitalnej; W42. omawia w języku migowym pobyt na oddziale, pion higieniczny oddziału: wyposażenie, czynności higieniczne; zabiegi pielęgniarские; W43. podaje słownictwo migowe związane z anatomią człowieka; W44. charakteryzuje w języku migowym podstawowe choroby, ich objawy, leczenie i rehabilitację; W45. wymienia znaki migowe określające podstawowy sprzęt medyczny i rehabilitacyjny; W46. omawia w języku migowym stan psychiczny, emocje, zachowanie pacjenta/pacjentki; W47. podaje znaki migowe określające szkodliwość dla zdrowia osób uzależnionych od narkotyków; W48. omawia w języku migowym najczęstsze wypadki komunikacyjne; W49. wymienia znaki migowe określające produkty żywnościowe; W50. opisuje w języku migowym elementy ubrania: bieliznę oraz sezonową odzież wierzchnią; W51. wymienia znaki migowe określające nazwy miesięcy, czasu: sekunda, minuta, godzina. W zakresie umiejętności potrafi, wykorzystując SJM i PJM: Część I: U23. zebrać informacje o pacjentce/pacjencie: płci, adresie zamieszkania, pracy, przyczynie problemów komunikacyjnych; U24. ustalić stan rodzinny, zapytać o rodziców, dzieci, współmałżonka; U25. poinformować o umieszczeniu w szpitalu, pobycie, wypisie ze szpitala oraz zaleceniach poszpitalnych; U26. dowiedzieć się, kogo informować, kogo wezwać do szpitala, kogo zawiadomić; U27. zebrać wywiad wstępny u pacjentki/pacjenta głuchego lub niedosłyszącego; U28. ustalić lub wykluczyć główne objawy chorobowe; U29. poinformować o badaniu lekarskim i przygotować do niego pacjentkę/pacjenta głuchego lub niedosłyszącego;
--	--

	U30. przeprowadzić podstawowe pomiary: temperaturę, ciśnienie, wagę i podać pacjentce/pacjentowi głuchemu lub niedosłyszącemu ich wyniki; U31. zebrać wywiad w kierunku ewentualnej ciąży pacjentki; U32. rozmawiać z chora/chorym o jego głuchocie: od kiedy nie słyszy, z jakiego powodu, jakie aparaty słuchowe nosi, w jaki sposób chce się komunikować z personelem; U33. zapytać o samopoczucie; U34. wskazać, jakie badania podstawowe pacjentka/pacjent musi wykonać przed przyjęciem do szpitala lub w trakcie pobytu; U35. udzielić informacji na temat planowanej operacji, rozwiązać ewentualne wątpliwości pacjentki/ta i jej/jego niepokój; U36. podać podstawowe informacje w przypadku umieszczenia chorej/ego na oddziale: wskazać łóżko, szafkę, określić przewidywany czas pobytu; U37. wyjaśnić, jak należy przyjmować leki, wskazać aptekę, uprzedzić, jaki może być koszt przepisanych leków; U38. rozmawiać z pacjentką/pacjentem o gojeniu ran, potrzebie wykonania opatrunku, masażu; U39. ustalić, czy pacjentka/pacjent jest głodna, co chciałaby/chciałby zjeść, poinformować, co może zjeść; U40. informować o posiłkach w szpitalu, co pacjentka/pacjent otrzyma na śniadanie, obiad, kolację; U41. zaproponować pacjentce/pacjentowi skorzystanie z toalety, łazienki, zapytać, czy ma przybory toaletowe; U42. opisać wygląd osoby, pomieszczenia; U43. poinformować pacjentkę/pacjenta, że może wstać z łóżka, pospacerować, musi się położyć; U44. przedstawić potrzebę zmiany trybu życia po powrocie ze szpitala, zmiany diety; U45. wygłosić pogadankę na temat szkodliwości palenia tytoniu, picia alkoholu, brania narkotyków; U46. określić termin badania, przyjęcia na oddział, wypisu ze szpitala Część II: U47. pozyskać dane osobowe pacjentki/pacjenta, miejsce i datę urodzenia, stan cywilny, rodzaj i stopień niepełnosprawności; U48. omówić dokumenty: dowód osobisty, legitymację ubezpieczeniową, orzeczenie o niepełnosprawności; U49. poinformować pacjentkę/pacjenta głuchego lub niedosłyszącego o przyjęciu do szpitala, zarejestrowaniu do lekarza;
--	--

	U50. podać informacje topograficzne: gdzie znajduje się oddział, przychodnia, podanie kondygnacji, numeru sali; U51. przeprowadzić wywiad, zadać szczegółowe pytania o powód przybycia, problemy zdrowotne, dolegliwości; U52. poinformować głuchą lub niedosłyszącą pacjentkę/pacjenta o regulaminie szpitalnym, prawach pacjenta, wyposażeniu oddziału, metodach leczenia; U53. zapewnić o opiece i trosce ze strony personelu; U54. zapoznać z warunkami dbania o higienę osobistą, wskazać łazienkę; U55. nazywać części ciała w rozmowie o dolegliwościach, czynnościach pielęgnacyjnych, dbaniu o higienę pacjentki/pacjenta; U56. udzielić potrzebnych informacji o chorobach i ich objawach; U57. rozmawiać z pacjentką/pacjentem głuchym lub niedosłyszącym lub jej/jego rodziną o procesie leczenia i rehabilitacji; U58. nazywać stany emocjonalne, odczucia, zachowanie pacjentki/pacjenta głuchej lub niedosłyszącej, jej/jego rodziny; U59. posługiwać się ideogramami sprzętów medycznych i rehabilitacyjnych; U60. ustalić okoliczności wypadku, w którym uczestniczyła osoba głucha lub niedosłysząca; U61. omówić sposób żywienia, szczegóły diety, upodobania żywieniowe; U62. nazywać elementy odzieży; U63. określać chronologię zdarzeń. W zakresie kompetencji społecznych: K1. szanuje godność i autonomię osób głuchych i niedosłyszących; K2. zna i respektuje pojęcie Kultury Głuchych; K3. systematycznie kształtuje swoje umiejętności porozumiewania się z osobami głuchymi i niedosłyszącymi, dążąc do profesjonalizmu; K4. przejawia empatię w relacji z osobą głuchą lub niedosłyszącą oraz z jej/jego rodziną; K5. wzbudza zaufanie, poczucie zrozumienia umiejętnościami nawiązania kontaktu z osobą głuchą lub niedosłyszącą; K6. dba o komfort psychiczny pacjenta głuchego lub niedosłyszącego, niweluje lęki i wyizolowanie; K7. jest otwarty na pomoc w zakresie komunikacji, potrafi wyjaśnić sytuację zarówno osobie głuchej lub niedosłyszącej, jak również przekazać informację rodzinie;
--	--

CENTRUM KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

	K8. wykazuje troskę o potrzeby osób głuchych i niedosłyszących związane ze specyfiką środowiska tych osób; K9. rozwija umiejętność komunikacji z osobą posługującą się językiem migowym; K10. doskonali umiejętność podstawowego tłumaczenia na język migowy oraz z języka migowego.
Kwalifikacje osób prowadzących kształcenie	Wykładowcami mogą być osoby spełniające poniższe warunki: 1. potwierdzone ukończenie kursu lub studiów podyplomowych PJM oraz co najmniej 3. stopnia kursu SJM dla nauczycieli; 2. kwalifikacje pedagogiczne (pożądane surdopedagogiczne) lub potwierdzone minimum 1000 godzin prowadzonych kursów języka migowego (SJM, PJM) w okresie ostatnich 15 lat; 3. współpraca z organizacją zrzeszającą osoby głuche i niedosłyszące; 4. w części praktycznej kursu praca w trakcie szkolenia w parze – wykładowca i asystent (osoba głucha lub niedosłysząca w roli native signera lub speakera).
Wymagania wstępne	Zaliczenie Modułu I i II
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału prowadzącego zajęcia	Ćwiczenia – 80 godzin Konwersatorium – 20 godzin – uczestnicy kursu w obecności native signera lub native speakera doskonalią umiejętności w porozumiewaniu się za pomocą języka migowego z osobą głuchą lub niedosłyszącą.
Nakład pracy uczestnika kursu	Udział w zajęciach (godziny kontaktowe): 100 godz. Praca własna uczestnika kursu: 100 godz. • przygotowanie się do ćwiczeń – 30 (15+15) godz. • przygotowanie prezentacji – 10 (5+5) godz. • opanowanie materiału wymaganego do zaliczenia modułu – 60 (30+30) godz. Łącznie nakład pracy uczestnika kursu: 200 godz.
Stosowane metody dydaktyczne	Pokaz, ćwiczenia, ćwiczenia praktyczne w parach (uczestnik kursu – osoba głucha). Dialogi, scenki tematyczne, ćwiczenia w warunkach symulowanych, pokaz z udziałem native signera lub native speakera.
Stosowane środki dydaktyczne	Prezentacja na nośniku, projektor multimedialny, komputer/laptop, ekran, podręcznik.

Metody sprawdzania efektów kształcenia uzyskanych przez uczestnika kursu i warunki zaliczenia modułu	Kontrola praktyczna bieżąca: indywidualna i grupowa – pokaz umiejętności, obserwacja. Warunki zaliczenia: 1. Zaprezentowanie wylosowanego zestawu pięciu zdań do przekazania za pomocą znaków ideograficznych w SJM i PJM. 2. Zaprezentowanie w języku migowym scenki o tematyce zdrowotnej. 3. Przetłumaczenie na język polski foniczny dwóch zdań przedstawionych przez native speakera lub native signera. Pierwsza część zaliczenia – 50%, do uzyskania maksymalnie 20 pkt, 0–4 pkt za każde zdanie oceniana poprawność wykonania znaków, estetyka migania, sprawność przekazywania znaków. Druga część zaliczenia – 25%, do uzyskania maksymalnie 10 pkt, oceniany stopień wyczerpania tematu, ilość użytych znaków medycznych, komunikatywność mowy ciała, mimika. Trzecia część zaliczenia – 25%, do uzyskania maksymalnie 10 pkt, 5 pkt za każde poprawnie przetłumaczone zdanie oceniana jest dokładność tłumaczenia, rozumienie poszczególnych wyrazów. Łącznie można otrzymać 40 pkt, aby zaliczyć kurs, uczestnik musi uzyskać co najmniej 70%, czyli zdobyć 28 pkt.
Treści modułu kształcenia	Część I Wprowadzenie do ideografii (2 godz.) Kim jesteś? (1 godz.) Czy mnie rozumiesz? (1 godz.) Gdzie mieszkasz? (1 godz.) Czy masz rodzinę? (2 godz.) Jesteś w szpitalu (1 godz.) Trzeba zawiadomić rodzinę (1 godz.) Co się stało? (1 godz.) Teraz lekarz Cię zbada (2 godz.) Zmierzymy temperaturę i ciśnienie (1 godz.) Czy jesteś w ciąży? (1 godz.) Dlaczego nie słyszysz? (1 godz.) Jak się teraz czujesz? (2 godz.) Trzeba zrobić wszystkie badania (1 godz.) Musi być operacja (1 godz.)

	Tu jest Twoje łóżko (1 godz.) Jutro przyjdzie tłumacz (2 godz.) Trzeba iść do apteki (1 godz.) Trzeba brać lekarstwa systematycznie (1 godz.) Trzeba zmienić opatrunek (1 godz.) Czy jesteś głodny? (2 godz.) Co chciałbyś zjeść na obiad? (1 godz.) Będziemy się myć (1 godz.) Musisz dzisiaj ładnie wyglądać (1 godz.) Przyszła twoja mama (1 godz.) Dzisiaj możesz wstać (1 godz.) Jutro wracasz do domu (2 godz.) Jesteś za gruby (1 godz.) Palenie szkodzi zdrowiu (1 godz.) Nie możesz pić alkoholu (1 godz.) Masz teraz dużo czasu (3 godz.) Łącznie 40 godz. Część II Przyjęcie do szpitala (5 godz.) Pobyt na oddziale (8 godz.) Higiena i części ciała (6 godz.) Choroby i ich objawy (8 godz.) Leczenie i rehabilitacja (3 godz.) Zachowanie i emocje (2 godz.) Sprzęt medyczny (1 godz.) Wypadki (1 godz.) Dieta (2 godz.) Odzież (2 godz.) Rachuba czasu (2 godz.)
--	--

	Łącznie 40 godz. Tematy ćwiczeń praktycznych cz. I (10 godz.) Scenki edukacyjne: • Ustalenie tożsamości • Przyjęcie do szpitala planowane • Przyjęcie do szpitala w trybie nagłym (ogólne, ginekologiczne) • Szpital, wypadek/poród • Przygotowanie pacjenta/pacjentki do badania: rtg klatki piersiowej/zęba/kończyny, per vaginam, zmiany opatrunku, podania leków, wykonania iniekcji, pobrania krwi/wymazów • Operacja/zabieg • Zmiana stylu życia – dieta/nałogi • Zabiegi pielęgnacyjne: toaleta jamy ustnej, zabiegi higieniczne, mycie/kąpiel, akcesoria Tematy ćwiczeń praktycznych cz. II (10 godz.) Scenki edukacyjne: • Pogadanka na temat szkodliwości palenia papierosów • Pogadanka na temat szkodliwości picia alkoholu • Pogadanka na temat zdrowej diety • Zaproponowanie tygodniowego jadłospisu z uwzględnieniem zasad zdrowego żywienia • Przygotowanie odpowiednich zestawów odzieży na każdą porę roku z uwzględnieniem rodzajów aktywności zawodowej • Jakie dokumenty, przybory do higieny osobistej oraz rzeczy osobiste należy zabrać ze sobą do szpitala? • Prawa i obowiązki pacjenta w trakcie hospitalizacji
--	--

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego modułu	Literatura podstawowa: 1. Szczepankowski B., Koncewicz D.: <i>Język migowy w terapii</i>. Wyższa Szkoła Pedagogiczna / Edukacyjna Grupa Projektowa, Łódź 2008 Literatura uzupełniająca: 1. Szczepankowski B.: <i>Podstawy języka migowego</i>. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna, Warszawa 1994 2. Kosiba O., Grenda P.: <i>Leksykon języka migowego</i>. Wydawnictwo Silentium, Bogatynia 2011 3. Hendzel J.K.: <i>Słownik polskiego języka migowego</i>. Wydawnictwo RAKIEL, Olsztyn 2000
Wymiar, zasady i forma odbywania staży, w przypadku, gdy program kształcenia przewiduje	Nie dotyczy.

